אבל הכא זכרון תרועה כתיב והאי מתעסק בעלמא הוא קמ"ל אלמא קסבר רבא מצות אין צריכות כוונה איתיביה היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא מאי לאו כוון לבו לצאת לא לקרות הא קא קרי בקורא להגיה ת"ש היה עובר אחורי בית הכנסת או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא מאי לאו אם כוון לבו לצאת לא לשמוע לשמוע והא שמע סבור חמור בעלמא הוא איתיביה נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע משמיע ולא נתכוון שומע לא יצא עד שיתכוון שומע ומשמיע בשלמא נתכוון משמיע ולא נתכוון שומע כסבור חמור בעלמא הוא אלא נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע היכי משכחת לה לאו בתוקע לשיר דלמא דקא מנבח נבוחי א"ל אביי אלא מעתה הישן בשמיני בסוכה ילקה אמר לו שאני אומר מצות אינו עובר עליהן אלא בזמנן מתיב רב שמן בר אבא מנין לכהן שעולה לדוכן שלא יאמר הואיל ונתנה לי תורה רשות לברך את ישראל אוסיף ברכה אחת משלי כגון [2] ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ת"ל [3] לא תוסיפו על הדבר והא הכא כיון דבריך ליה עברה ליה זמניה וקתני דעבר הכא במאי עסקינן בדלא סיים והתניא סיים סיים ברכה אחת והתניא סיים כל ברכותיו שאני הכא כיון דאלו מתרמי ליה צבורא אחרינא הדר מברך כוליה יומא זמניה הוא ומנא תימרא דתנן הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין מתנה אחת ינתנו מתנה אחת מתן ד' במתן ד' ינתנו במתן ד' מתן ד' במתן אחת ר"א אומר ינתנו במתן ד' רבי יהושע אומר ינתנו במתן אחת אמר לו ר"א הרי הוא עובר על בל תגרע אמר לו ר' יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף א"ל ר"א לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו אמר לו ר' יהושע לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד אמר רבי יהושע כשלא נתת עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידך כשנתת עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך והא הכא כיון דיהיב ליה מתנה מבכור עברה ליה לזמניה וקתני דעבר משום בל תוסיף לאו משום דאמרינן כיון דאילו מתרמי ליה בוכרא אחרינא הדר מזה מיניה כוליה יומא זמניה [ממאי] דלמא קסבר ר' יהושע מצות עובר עליהן אפי' שלא בזמנן אנן הכי קאמרינן רב שמן בר אבא מ"ט שביק מתני' ומותיב מברייתא לותיב ממתניתין מתניתין מ"ט לא מותיב כיון דאילו מתרמי ליה בוכרא אחרינא בעי מזה מיניה כוליה יומא זמניה הוא ברייתא נמי כיון דאי מתרמי צבורא אחרינא הדר מברך כוליה יומא זמניה ורב שמן בר אבא התם לא סגי דלא יהיב הכא אי בעי מברך אי בעי לא מברך רבא אמר לצאת לא בעי כוונה לעבור בעי כוונה והא מתן דמים לרבי יהושע דלעבור ולא בעי כוונה אלא אמר רבא לצאת לא בעי כוונה לעבור בזמנו לא בעי כוונה שלא בזמנו בעי כוונה אמר ליה ר' זירא לשמעיה

איכוון

קא משמע לן. דאע"ג דמתעסק הוא יצא דמצות אין צריכות כוונה: **וזמן המקרא.** של קריאת שמע והוא היה קורא בתורה פרשת שמע: **קורא להגיה.** אף קרייה אין כאן אלא מגמגם: **דקא מנבח נבוחי.** ואינו תוקע כשיעור תקיעה המפורש במשנתנו בפ' אחרון (דף לג:): **אלא מעתה.** דשאין מתכוין למצוה כמתכוין דמי: **הישן בשמיני בסוכה.** שלא לשום מצוה: **ילקה.** שהרי מוסיף על מצוה ועובר משום בל תוסיף: **מצות אין עובר עליהן.** בבל תוסיף אלא בזמנן כגון חמשת המינין בלולב וה' טוטפות בתפלין חמש ציציות בטלית אבל תוספת יום על ימים או שעה על שעה אין זה מוסיף: **בשלא סיים.** אלא הוסיפה באמצע: **והא סיים קתני.** בברייתא: **הניתנין במתנה אחת.** כגון דם בכור שנתערב בדם בכור חבירו או בדם מעשר: **ינתנו מתנה אחת.** והרי יש בה משניהן ועולה לשניהן: **מתן ארבע.** שלמים ואשם ועולה ותודה: **דלמא קסבר רבי יהושע כו'.** ומתרמי הנך ממתני' ומברייתא איכא לאותובי לרבא: **אנן הכי אמרינן.** אנן דמייתינן סייעתא מהא דטעמא משום דאי הדר מתרמי ליה כו' הכי קאמרינן ליה לרב שמן: **מאי טעמא שבק מתניתין כו'.** שבק מתניתין הניתנין במתנה אחת משנה היא בשחיטת קדשים: **לותיב ממתניתין.** דאלימא לאקשויי: **לא סגי דלא יהיב.** אי הדר מתרמי ליה דקדשים לא מפסיד: **לצאת לא בעי כוונה.** דבלאו מתכוין יוצא ידי חובתו: **לעבור בעי כוונה.** שיתכוין לשום מצוה ואי לא לא עבר: **והא מתן דמים כו'.** שאין מתכוין בשאר מתנותיו לשם בכור וקאמר רבי יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף:

איכוון

אבל הבא. תוקע לשיר מתעסק בעלמא הוא ולקמן בפרק בתרא (דף לג:) תנן המתעסק לא יצא: **אבל** נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע היכי משכחת לה. לא הוה מצי למימר כגון שלא נתכוון משמיע להוציא השומע דמשמע ליה כדדייק בסוף סוגיא משמיע לעצמו דומיא דשומע לעצמו אלמא [לא] בעי כוונה:

דקא מנבח נבוחי. פי' בקונט' דאינו תוקע כשיעור תקיעה המפורש במשנתנו וקשיא דאם כן אפילו נתכוון נמי לא נפיק ונראה לי מנבח נבוחי שאין מתכוין לתקוע שיעור תקיעה ותקע שיעור תקיעה ושמא כך רוצה לומר בקונט' אי נמי כעין שפירש בקונט' לקמן בפרק בתרא (דף לג:) מתעסק שהיה נופח בשופר ועלתה לו בידו תקיעה: **ומנא** תימרא דתנן. גבי זריקת דם תימה מאי אולמיה דהך מהאי דכהן שעולה לדוכן ויש לומר דגבי כהן שמתכוין לברך ולהוסיף יכול להיות שעובר אע"ג דלאו זמניה הוא אבל כאן שאין מתכוין להוסיף ואינו עושה אלא מחמת ספק אין לו לעבור אי לאו משום דחשיב זמניה אלא ודאי אמרינן דחשיב זמניה משום זמנין דאי מתרמי ליה בוכרא הדר מזה מיניה והוא הדין גבי כהן מהאי טעמא ואת"ה הא דאמר בפ"ק (דף טז: ושם) למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערבב את השטן והא עבר משום בל תוסיף ועוד אמר בפרק בתרא (דף לד.) שלש תרועות נאמרו בר"ה שנים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים ואיכא למאן דאמר ב' מדברי סופרים והשתא עבר משום בל תוסיף אע"ג דבכבר עבר ויצאו מכל מקום אי אתרמי ליה צבורא אחרינא הדר ותקע ותשיב זמניה ועוד דאפי' לאו זמניה כיון דמתכוין לשם מצוה עובר משום בל תוסיף דמסיק רבא בסמוך לעבור שלא בזמנו בעי כוונה וי"ל כדפרישית בפ"ק (דף טז: ושם) דלא שייך בל תוסיף בעשיית המצוה שתי פעמים וברכת כהנים נמי אפי' מברכין כמה פעמים לצבור אחד אין זה בל תוסיף אלא אם כן מוסיף ברכה אחת כגון יוסף (ה') עליכם ככם (דברים א) או כיוצא בה וכן אם נטל לולב כמה פעמים ביום או אוכל בפסח כמה זיתים של מצה אין זה בל תוסיף וכל הניתנים במתנה אחת אם נתן כמה פעמים במקום אחד אין זה בל תוסיף אלא אם כן נותן במקום אחר וכן בהדס וערבה שבלולב אפילו נותן כמה הדסים וכמה ערבות בלולב אין זה בל תוסיף אפילו למ"ד לריך אגד אלא אם כן מוסיף מין אחר ומיהו תימה דלפי' זה אם היה נותן כמה חוטין בלילית וכמה פרשיות בתפלין בבית אחד לא היה עובר משום בל תוסיף ומסוכה אין להביא ראיה כאן מה שאין עובר בעשה ד' מחיצות אע"ג דאמרינן שתים כהלכתן ושלישית אפי' טפח דלכל שכן כשעושה ד' מחיצות טפי עדיף דהוי תשבו כעין תדורו: **מתן** ארבע במתן אחת. כגון דם בכור שהוא מתן אחת בדם עולה ושלמים שהם שתי מתנות שהן ארבע ולא בדם חטאת שהן ארבע מתנות בד' קרנות דההוא למעלה מחוט הסקרא והני למטה: **לא** נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו. והלכך טוב שלא יגרע המצוה: **לא** נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו. והלכך כיון דיוצא באחד למה נזקקנו ליתן ארבע ועוד טפי עדיף באחד מארבע כמו שמפרש: **דלמא** קסבר רבי יהושע מצות עובר עליהן שלא בזמנן. והישן בשמיני בסוכה ילקה לרבי יהושע ובשמיני ספק שביעי לא יתיב ומיהו לא קיימא מסקנא הכי: **הכא** אי בעי מברך. משמע מכאן דכיון דעלה לדוכן פעם אחת ביום שוב אינו עובר בעשה דאמור להם (במדבר ו) כל היום דהא קאמר אי בעי לא מברך:

דתנן

עין משפט נר מצוה

כד א מיי' פ"ב מהל' ק"ש הלכה א סמג עשין יח טוש"ע א"ח סי' ס סעיף ה:

כה ב מיי' פ"ב מהל' שופר הל' ד טוש"ע א"ח סי' תקפט סעיף ח:

כו ג מיי' פי"ד מהל' תפלה הלכה יב טוש"ע א"ח סי' קכח סעיף ז [רב אלפס פ' הקורא את המגלה דף רעג]:

כז ד ה מיי' פ"ב מהל' פסולי המוקדשין הלכה יא:

רבינו חננאל

אבל הכא בעינן תקיעות זכרון תרועה [illegible] ר"מ מצות אין צריכות כוונה. איתיביה היה קורא בתורה בעיניין קרית שמע והגיע זמן קרית שמע. אם כיוון לבו לצאת יצא ואם לאו לא יצא. ודחינן (מתניתא) [מתניתין] בקורא להגיה, שאינו קורא התיבות כקריאתם אלא כבתיבתם. [illegible]

מסורת הש"ס

א) [פסחים קיד:], ב) ברכות יג., ג) [לעיל כו: לקמן לג. תוספ' פ"ב ה"ה], ד) [עירובין צו.], ה) עירובין ק. זבחים פ., ו) [פי' כשהדבר עומד בעצמו ולא כשיש בו דבר אחר. [illegible]], ז) [illegible], ח) [לקמן לג:], ט) דומיא דשומע לעצמו דקרי ליה נתכוון שומע ומשמיע דילא אלמא וכו' כצ"ל, י) [illegible].

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ: ויקרא כג כד
2. יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: דברים א יא
3. לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם: דברים ד ב

גליון הש"ס

גמ' שלא בזמנו בעי כוונה. [illegible] תוס' ד"ה אבל נתכוון כו' לא הוי מצי [illegible]

מוסף רש"י

אין צריכות כוונה. שיהא מתכוין לשם מצות (ברכות יג.) לצאת ידי חובתו (עירובין צה:). היה קורא בתורה. פרשת ק"ש, והגיע זמן המקרא. זמן ק"ש (ברכות יג.). [illegible]

שהזה מדם הבכור מתנה אחת גמר מצותו ועברה ליה זמניה, וקתני ר' יהושע כשנתתה עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך. לאו משום דאמר כיון דאילו מיתרמי בכור אחר הוי מדי מיניה. כולהי יומא זמנו הוא. ודחינן ודלמא ר' יהושע סבר מצות עובר עליהן אפי' שלא בזמנן. אנן הכי קאמ[רינן] רב שימי גופיה היכי שביק מתניתין [illegible]

הן מים יתן זה בל תוסיף (זבחים שם). ר' יהושע אומר ינתנו במתן אחת. כיון דקי"ל כל הניתנין על המזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר, הכא דלא אפשר [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones